C/2025/639

10.2.2025.

PREPORUKA VIJEĆA

od 21. siječnja 2025.

o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Cipra

(C/2025/639)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263, a posebno njezin članak 17.,

uzimajući u obzir preporuku Komisije,

budući da:

OPĆA RAZMATRANJA

(1) Reformirani okvir gospodarskog upravljanja EU-a stupio je na snagu 30. travnja 2024. Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru ([1]), izmijenjena Uredba (EZ) br. 1467/97 o provedbi postupka u slučaju prekomjernog deficita ([2]) i izmijenjena Direktiva Vijeća 2011/85/EU o proračunskim okvirima država članica ([3]) glavni su elementi reformiranog okvira gospodarskog upravljanja EU-a. Cilj je tog okvira promicanje zdravih i održivih javnih financija te održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanje prekomjernih državnih deficita. Okvir je više usmjeren na srednjoročno razdoblje te se njime ujedno potiče odgovornost na nacionalnoj razini, zajedno s djelotvornijom i koherentnijom provedbom propisa.

(2) Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni planovi koje države članice trebaju dostaviti Vijeću i Komisiji okosnica su novog okvira gospodarskog upravljanja. Dva su cilja tih planova: i. osigurati da se, među ostalim do kraja razdoblja prilagodbe, dug opće države uvjerljivo smanjuje ili da ostane na razboritim razinama te da se državni deficit u srednjoročnom razdoblju smanji i zadrži ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a i ii. osigurati provedbu reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra i doprinosi zajedničkim prioritetima EU-a. Zato se u svakom planu treba preuzeti srednjoročna obveza o kretanju neto rashoda ([4]), čime se u principu uvodi proračunsko ograničenje tijekom trajanja plana, odnosno četiri ili pet godina (ovisno o redovnom trajanju zakonodavnog razdoblja u državi članici). Osim toga, u planu treba objasniti kako će država članica provedbom reformi i ulaganja odgovoriti na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra, osobito u preporukama za pojedinu zemlju (što, ovisno o slučaju, uključuje i one koje se odnose na postupak u slučaju makroekonomskih neravnoteža) i kako će država članica doprinijeti zajedničkim prioritetima Unije. Razdoblje fiskalne prilagodbe traje četiri godine i može se produljiti za najviše tri godine ako se država članica obveže da će provesti relevantne reforme i ulaganja koji ispunjavaju kriterije iz Uredbe (EU) 2024/1263.

([1]) Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 (SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Uredba Vijeća (EU) 2024/1264 od 29. travnja 2024. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1467/97 o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Direktiva Vijeća (EU) 2024/1265 od 29. travnja 2024. o izmjeni Direktive 2011/85/EU o zahtjevima za proračunske okvire država članica (SL L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Neto rashodi kako su definirani u članku 2. Uredbe (EU) 2024/1263 znači državni rashodi bez i. izdataka za kamate, ii. diskrecijskih mjera na strani prihoda, iii. rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, iv. nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, v. cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost te vi. jednokratnih i drugih privremenih mjera.

(3) Komisija nakon dostave plana treba ocijeniti ispunjava li plan zahtjeve iz Uredbe (EU) 2024/1263.

(4) Vijeće zatim na preporuku Komisije treba donijeti preporuku kojom se utvrđuje kretanje neto rashoda dotične države članice i, ako je primjenjivo, potvrđuje skup obveza u pogledu reformi i ulaganja koje su temelj za produljenje razdoblja fiskalne prilagodbe.

RAZMATRANJA O NACIONALNOM SREDNJOROČNOM FISKALNO-STRUKTURNOM PLANU CIPRA

(5) Cipar je 15. listopada 2024. Vijeću i Komisiji dostavio svoj nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan, nakon što je u dogovoru s Komisijom produljen rok iz članka 36. Uredbe (EU) 2024/1263 zbog razloga koje je naveo Cipar. Cipar je 15. studenoga 2024. dostavio dopunu kojom je revidirano kretanje rasta neto rashoda kako bi se u obzir uzeli noviji podaci. Ta je revizija bila potrebna s obzirom na promjenu u vezi sa statističkom evidencijom jedne znatne transakcije koja je postala dostupna nakon podnošenja plana i koja je znatno utjecala na razinu rashoda za 2023., a zatim i na predviđene stope i razine rasta rashoda za 2024. i razdoblje prilagodbe 2025. – 2028.

Proces prije dostave plana

(6) Kako bi utvrdila okvir za dijalog koji prethodi dostavljanju nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova, Komisija je Cipru 21. lipnja 2024., u skladu s člankom 9. Uredbe (EU) 2024/1263, dostavila referentni smjer kretanja ([5]). Komisija je 15. listopada 2024. objavila referentni smjer kretanja ([6]). Referentni smjer kretanja temelji se na rizicima i osigurava da se do kraja razdoblja fiskalne prilagodbe i bez daljnjih proračunskih mjera nakon razdoblja prilagodbe dug opće države uvjerljivo smanjuje ili da u srednjoročnom razdoblju ostane na razboritim razinama te da se deficit opće države smanji ispod 3 % BDP-a tijekom razdoblja prilagodbe i u srednjoročnom razdoblju zadrži ispod te referentne vrijednosti. Srednjoročno razdoblje definirano je kao razdoblje od deset godina nakon isteka razdoblja prilagodbe. U skladu s člancima 7. i 8. Uredbe (EU) 2024/1263 referentni smjer kretanja u skladu je i sa zaštitnom mjerom za održivost duga i zaštitnom mjerom za otpornost na deficit. U referentnom smjeru kretanja za Cipar, na temelju pretpostavki Komisije na kojima se temelje prethodne smjernice dostavljene u lipnju 2024. i uz pretpostavku četverogodišnjeg razdoblja prilagodbe, utvrđuje se da rast neto rashoda ne bi smio premašiti vrijednosti iz tablice 1. To odgovara prosječnom rastu neto rashoda od 4,9 % tijekom razdoblja prilagodbe (2025. – 2028.).

Tablica 1: Referentni smjer kretanja koji je Komisija Cipru dostavila 21. lipnja 2024.

	2025.	2026.	2027.	2028.	Prosjek 2025. – 2028.
Maksimalni rast neto rashoda (godišnje, %)	5,9	5,0	4,5	4,3	4,9

Izvor: izračuni Komisije.

(7) U skladu s člankom 12. Uredbe (EU) 2024/1263, Cipar i Komisija organizirali su tehnički dijalog od srpnja do rujna 2024. Glavne su teme dijaloga bile kretanje neto rashoda prema predviđanjima Cipra i njegove temeljne makroekonomske pretpostavke, osobito u pogledu potencijalne proizvodnje i proizvodnog jaza. Osim toga, u tehničkim dijalozima ispitana je planirana provedba reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra te doprinosi zajedničkim prioritetima Unije za pravednu zelenu i digitalnu tranziciju, socijalnu i gospodarsku otpornost, energetsku sigurnost i izgradnju obrambenih sposobnosti.

([5]) Prethodne smjernice koje su dostavljene državama članicama i Gospodarskom i financijskom odboru sadržavaju smjer kretanja bez produljenja razdoblja prilagodbe od četiri godine i s produljenjem razdoblja prilagodbe na sedam godina. Sadržavaju i glavne početne uvjete i temeljne pretpostavke koje je Europska komisija upotrijebila u okviru za srednjoročne projekcije državnog duga. Referentni smjer kretanja izračunan je na temelju metodologije opisane u izvješću Europske komisije o održivosti duga za 2023. (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Temelji se na Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. i njezinu srednjoročnom produljenju do 2033., a dugoročni rast BDP-a i troškovi starenja stanovništva u skladu su sa zajedničkim Izvješćem Europske komisije i Vijeća o starenju stanovništva za 2024. (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/20a00b2c-4847-446b-a103-192958a1e11a_en?filename=Commission_prior_guidance-cyprus_en.pdf.

(8) Prema informacijama koje je Cipar naveo u svojem planu, nije proveden postupak savjetovanja s relevantnim nacionalnim dionicima (uključujući socijalne partnere) prije njegove dostave kako je predviđeno u članku 11. stavku 3. Uredbe (EU) 2024/1263, u skladu s prijelaznim odredbama iz članka 36. stavka 1. točke (c) Uredbe (EU) 2024/1263. Prema planu, ključne reforme i ulaganja već su bili predmet savjetovanja sa socijalnim partnerima i civilnim društvom u kontekstu pripreme plana za oporavak i otpornost Cipra.

(9) U kontekstu proračunskog postupka za 2025. ciparsko fiskalno vijeće dostavilo je mišljenje o makroekonomskoj prognozi i makroekonomskim pretpostavkama na kojima se temelji nacrt proračuna za 2025. i srednjoročni proračunski okvir za razdoblje 2025. – 2027. Vijeće smatra da su pretpostavke prihvatljive i da je rast neto primarnih rashoda u skladu s obvezama Cipra na temelju novog okvira gospodarskog upravljanja EU-a.

Drugi povezani procesi

(10) Cipar je 15. listopada 2024. dostavio svoj nacrt proračunskog plana za 2025. Komisija je 26. studenoga 2024. donijela mišljenje o tom nacrtu proračunskog plana ([7]).

(11) Komisija je 19. lipnja 2024. zaključila da u Cipru postoje makroekonomske neravnoteže. U Cipru su prisutne slabosti u vezi s privatnim, državnim i vanjskim dugom, koje su se općenito smanjile, ali su i dalje relevantne, dok se visoki deficit tekućeg računa dodatno povećao.

(12) Vijeće je 21. listopada 2024. Cipru uputilo nekoliko preporuka u kontekstu europskog semestra ([8]).

SAŽETAK I KOMISIJINA OCJENA PLANA

(13) U skladu s člankom 16. Uredbe (EU) 2024/1263 Komisija je ocijenila plan kako slijedi:

Kontekst: makroekonomsko i fiskalno stanje i izgledi

(14) U Cipru je 2023. zabilježen rast gospodarske aktivnosti od 2,6 % zbog domaće potražnje, a posebno privatne potrošnje zahvaljujući oporavku realnih plaća. Prema jesenskoj prognozi Europske komisije 2024. očekuje se rast gospodarstva za 3,6 % u 2024. zbog ulaganja i velikog izvoza, osobito zahvaljujući turizmu te u sektorima IKT-a i usluga pomorskog prijevoza. Očekuje se da će rastu doprinijeti i potrošnja kućanstava, premda sporijim ritmom. Zbog sličnih se čimbenika očekuje da će rast realnog BDP-a 2025. i 2026. i dalje biti dinamičan i iznositi 2,8 % odnosno 2,5 %. Očekuje se i da će rast potencijalnog BDP-a u istim godinama ostati stabilan, zbog produbljivanja kapitala i povoljne dinamike tržišta rada. Stopa nezaposlenosti u 2023. iznosila je 5,9 %, a Komisija predviđa da će se u 2024. smanjiti na 4,9 %, u 2025. na 4,7 % i u 2026. na 4,5 %. Predviđa se da će se inflacija (rast deflatora BDP-a) blago smanjiti s 3,8 % u 2023. na 3,5 % u 2024., da će u 2025. iznositi 2,3 %, a u 2026. 2,2 %.

(15) Kad je riječ o fiskalnim kretanjima, suficit opće države u Cipru iznosio je 2023. 2,0 % BDP-a. Prema jesenskoj prognozi Europske komisije 2024., predviđa se da će u 2024. dosegnuti 3,5 % BDP-a, u 2025. smanjiti se na 2,7 % BDP-a, a u 2026. bez promjene politika na 2,7 % BDP-a. Komisijina jesenska prognoza 2024. uključuje nacrt proračuna Cipra za 2025., koji je vlada donijela u listopadu 2024., a očekuje se da će ga nacionalni parlament izglasati u prosincu 2024. Na kraju 2023. dug opće države iznosio je 73,6 % BDP-a. Prema Komisijinoj jesenskoj prognozi 2024., očekuje se da će se krajem 2024. udio duga u BDP-u smanjiti na 66,4 %. Predviđa se da će se krajem 2025. smanjiti na 61,4 % BDP-a, a krajem 2026. na 56,7 %. Komisija u svojoj fiskalnoj prognozi ne uzima u obzir obveze politike preuzete u srednjoročnim planovima sve dok one ne budu vjerodostojno najavljene i dovoljno detaljno razrađene u konkretne mjere politike.

Kretanje neto rashoda i glavne makroekonomske pretpostavke iz plana

(16) Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan Cipra odnosi se na razdoblje 2025. – 2028 i četverogodišnju fiskalnu prilagodbu.

(17) Plan sadržava sve informacije propisane u članku 13. Uredbe (EU) 2024/1263.

([7]) Mišljenje Komisije o nacrtu proračunskog plana Cipra, 26.11.2024., C(2024)9050 final.
([8]) Preporuka Vijeća od 21. listopada 2024. o ekonomskoj, proračunskoj i strukturnoj politici te politici zapošljavanja Cipra.

(18) Planom se obvezuje na kretanje neto rashoda navedeno u tablici 2, što odgovara prosječnom rastu neto rashoda od 5,2 % u godinama od 2025. do 2028. Prosječni rast neto rashoda tijekom razdoblja prilagodbe (2025. – 2028.) naveden u planu veći je nego u referentnom smjeru kretanja koji je Komisija dostavila 21. lipnja 2024. U planu se pretpostavlja postupno smanjenje rasta potencijalnog BDP-a s 3,9 % u 2024. na 3,1 % do 2028. Osim toga, u planu se očekuje da će stopa rasta deflatora BDP-a 2024. i dalje biti visoka, uglavnom zbog predviđenog visokog deflatora opće države, što odražava očekivanu potpunu provedbu mehanizma automatske indeksacije. Očekuje se da će se u predstojećim godinama deflator BDP-a postupno približiti vrijednosti od 2 %.

Tablica 2: Kretanje neto rashoda i glavne pretpostavke iz plana Cipra

	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	Prosjek tijekom razdoblja trajanja plana 2025. – 2028.
Rast neto rashoda (godišnje, %)	2,7	6,0	5,0	5,4	4,3	5,2
Rast neto rashoda (kumulativno, od bazne godine 2023., %)	2,7	8,9	14,3	20,5	25,7	nije primjenjivo
Rast potencijalnog BDP-a (%)	3,9	3,6	3,3	3,3	3,1	3,3
Inflacija (rast deflatora BDP-a) (%)	3,8	2,4	2,0	2,0	2,0	2,1

Izvor: Srednjoročni fiskalno-strukturni plan Cipra i izračuni Komisije.

Implikacije obveza o kretanju neto rashoda preuzetih u planu na dug opće države

(19) Ako se ostvare obveze o kretanju neto rashoda preuzete u planu i temeljne pretpostavke, dug opće države trebao bi se, prema planu, postupno smanjivati sa 66 % u 2024. na 47,4 % BDP-a na kraju razdoblja prilagodbe u 2028., prema tablici u nastavku. Predviđa se da će se udio duga tijekom razdoblja prilagodbe, tj. do 2028., smanjiti za gotovo 19 postotnih bodova BDP-a. Očekuje se da će se nakon prilagodbe udio duga opće države u srednjoročnom razdoblju (tj. do 2038.) nastaviti smanjivati u skladu s planom i do 2038. iznositi 27,9 % BDP-a ([9]).

Tablica 3: Kretanja duga i salda opće države u planu Cipra

	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2038.
Dug države (% BDP-a)	77,4	68,9	64,2	58,8	53,3	47,4	27,9
Saldo države (% BDP-a)	3,3	3,9	2,7	2,6	2,1	2,1	0,8

Izvor: Srednjoročni fiskalno-strukturni plan Cipra.

Tako bi se prema planu i njegovoj dopuni dug opće države do kraja 2026. smanjio ispod referentne vrijednosti od 60 % BDP-a iz Ugovora. To je prema pretpostavkama iz plana moguće i u svim se deterministčkim testiranjima otpornosti na stres iz Komisijine analize održivosti duga predviđa da će dug do 2038. ostati ispod 60 % BDP-a. Stoga

([9]) Plan je podnesen 15. listopada 2024., ali je u njegovoj dopuni uzeta u obzir promjena u vezi sa statističkom evidencijom plaćanja države u iznosu od 360 milijuna EUR u novi mirovinski sustav državnih službenika objavljena 22. listopada 2024. jer je znatno utjecala na rast neto rashoda.

se na temelju obveza o provedbi politika i makroekonomskih pretpostavki iz plana kretanje neto rashoda navedeno u planu smatra usklađenim s kriterijem duga iz članka 6. točke (a) i članka 16. stavka 2. Uredbe (EU) 2024/1263.

Implikacije obveza o kretanju neto rashoda preuzetih u planu na saldo opće države

(20) Na temelju kretanja neto rashoda i pretpostavki iz plana, suficit opće države trebao bi iznositi 2,7 % BDP-a u 2025., 2,6 % u 2026. i 2,1 % u 2027. i 2028. Stoga prema planu saldo opće države do kraja razdoblja prilagodbe (2028.) neće premašiti referentnu vrijednost od 3 % BDP-a. Osim toga, državni deficit tijekom deset godina nakon razdoblja prilagodbe (tj. do 2038.) neće premašiti 3 % BDP-a. Stoga se na temelju obveza o provedbi politika i makroekonomskih pretpostavki iz plana kretanje neto rashoda navedeno u planu smatra usklađenim s kriterijem deficita iz članka 6. točke (b) i članka 16. stavka 2. Uredbe (EU) 2024/1263.

Usklađenost plana sa zaštitnom mjerom za otpornost na deficit

(21) Ako se ostvare pretpostavke i obveze iz plana, strukturni deficit ostat će tijekom razdoblja prilagodbe ispod 1,5 % BDP-a. Stoga će se na temelju obveza o provedbi politika i makroekonomskih pretpostavki iz plana nastaviti poštovati zajednička margina otpornosti iz članka 8. stavka 1. Uredbe (EU) 2024/1263, pa nije potrebno dodatno poboljšanje strukturnog primarnog salda iz članka 8. stavka 2. Uredbe (EU) 2024/1263.

Usklađenost plana sa zaštitnom mjerom za održivost duga

(22) U skladu s člankom 7. Uredbe (EU) 2024/1263, udio duga morao bi se smanjivati u prosjeku za najmanje 0,5 postotnih bodova godišnje sve dok ne padne ispod 60 % jer će prema planu dug opće države 2024. i 2025. iznositi od 60 % do 90 % BDP-a. To se prosječno smanjenje izračunava za razdoblje 2024. – 2026. i iznosi 5,1 postotni bod (vidjeti tablicu 3). Stoga se na temelju obveza o provedbi politika i makroekonomskih pretpostavki iz plana kretanje neto rashoda navedeno u planu smatra usklađenim sa zaštitnom mjerom za održivost duga.

Makroekonomske pretpostavke iz plana

(23) Plan se temelji na pretpostavkama koje se razlikuju od pretpostavki koje je Komisija dostavila Cipru 21. lipnja 2024. Plan se temelji na različitim pretpostavkama za šest varijabli: početna točka, tj. strukturni primarni saldo u 2024., elastičnost prihoda u odnosu na BDP i pretpostavke rasta (u smislu realnog i potencijalnog rasta te smanjenja proizvodnog jaza). U nastavku se navodi analiza tih razlika u pretpostavkama. Razlike u pretpostavkama koje najviše utječu na prosječni rast neto rashoda navedene su u nastavku, zajedno s analizom svake pretpostavke zasebno.

— Početna točka povoljnija je jer je strukturni primarni saldo za 2024. u planu znatno viši nego u pretpostavkama Komisije. U planu se koriste ažurirani podaci i predviđa se strukturni primarni suficit od 4,2 % BDP-a u 2024., u odnosu na predviđeni suficit od 3,5 % BDP-a u prethodnim smjernicama. To je posljedica toga što su, na temelju podataka o realizaciji, porezni prihodi bili znatno veći od očekivanih. Stoga se ta pretpostavka smatra opravdanom.

— U planu se podrazumijeva drugačija elastičnost prihoda u odnosu na BDP od one koju koristi Komisija, koja pretpostavlja jediničnu elastičnost strukturnih prihoda u odnosu na potencijalni BDP. Niži prihodi kao postotak BDP-a u planu temelje se na opreznijoj pretpostavci, pri čemu prihodi rastu u skladu s kretanjima cijena i dohotka. Pretpostavlja se i da neće biti dodatnih prihoda od rješavanja neriješenih poreznih predmeta i mogućih poboljšanja u poreznoj upravi. Stoga se ta pretpostavka smatra opravdanom. To doprinosi manjem prosječnom rastu neto rashoda u razdoblju prilagodbe u planu od onoga iz pretpostavki Komisije.

— U planu se pretpostavlja da će se rast realnog BDP-a smanjiti s procijenjenih 3,7 % u 2024. na 3,1 % u 2025. te da će se nakon toga ponovno ubrzati i dosegnuti najveću vrijednost od 3,3 % u 2027. U prethodnim smjernicama Komisije predviđa se manji rast, od 2,8 % u 2024. do 3,0 % u 2025., a zatim njegovo postupno smanjenje na 1,5 % u 2027. Općenito, profil rasta realnog BDP-a pretpostavljen u planu povoljniji je od Komisijine pretpostavke za razdoblje prilagodbe, ali i nestabilniji. U planu se pretpostavlja da će se nakon

razdoblja prilagodbe ostvariti rast sličan onome iz prethodnih smjernica Komisije. U planu se pretpostavlja da će rast potencijalnog BDP-a tijekom razdoblja prilagodbe i dalje biti iznad 3 %, što je više od prosječnog potencijalnog rasta od oko 2 % predviđenog u prethodnim smjernicama Komisije. Osim toga, plan nije u skladu s pretpostavkom kretanja potencijalnog rasta kojim se smanjuje proizvodni jaz do 2028., što nije u skladu s okvirom za analizu održivosti duga.

Preostale razlike u pretpostavkama ne utječu bitno na prosječni rast neto rashoda u odnosu na pretpostavke Komisije. Općenito, sve razlike u pretpostavkama ukupno mogle bi dovesti do većeg prosječnog rasta neto rashoda nego u referentnom smjeru kretanja, ali bez utjecaja na usklađenost plana sa zahtjevom iz Uredbe (EU) 2024/1263. Međutim, Cipar se odlučio za kretanje rashoda u skladu s referentnim smjerom kretanja koji je Europska komisija dostavila 21. lipnja 2024., prilagođeno samo kako bi se uzeo u obzir učinak promjene u vezi sa statističkom evidencijom znatne transakcije, tj. plaćanja države u novi mirovinski sustav državnih službenika. Posljedica toga je da je prosječni rast neto rashoda u zbog nove početne točke u 2024. za oko 0,3 postotna boda veći nego u Komisijinu referentnom smjeru kretanja. Europska komisija ovu će analizu pretpostavki iz plana uzeti u obzir pri budućim ocjenama usklađenosti s ovom preporukom.

Fiskalna strategija iz plana

(24) U skladu s indikativnom fiskalnom strategijom iz plana, preuzete obveze o neto rashodima bit će ispunjene uglavnom u okviru postojećih politika. U planu se uzima u obzir učinak donesenih mjera na strani prihoda i rashoda, kao što su povećanja plaća u javnom sektoru odobrena 2024., mjere za potporu stambenim potrebama ranjivih kućanstava, postupno ukidanje smanjenja poreznih stopa i neindeksiranje razreda poreza na dohodak. U planu se ne predviđaju dodatni prihodi od neriješenih poreznih predmeta, čiji bi doprinos rastu prihoda i dalje mogao biti pozitivan, u skladu s kretanjima posljednjih godina. U planu se ističe da će se postavljeni ciljevi postići bez potrebe za dodatnim proračunskim mjerama. U nacrtu proračunskog plana za 2025. ponavlja se to stajalište i potvrđuje da će se obveze o neto rashodima za 2025. ispuniti bez potrebe za dodatnim proračunskim mjerama ([10]).

Planirane reforme i ulaganja iznesene u planu kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra i doprinosi zajedničkim prioritetima Unije

(25) U planu se opisuju planirane politike za reforme i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra (osobito u preporukama za pojedinu zemlju, što uključuje i one koje se odnose na postupak u slučaju makroekonomskih neravnoteža) i doprinosi zajedničkim prioritetima EU-a. Plan sadržava iscrpan popis od oko 50 reformi i ulaganja za zajedničke prioritete EU-a, od kojih se za 26 koristi financijska potpora iz Mehanizma za oporavak i otpornost, a za 24 iz fondova kohezijske politike.

(26) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu pravedne zelene i digitalne tranzicije, što uključuje klimatske ciljeve utvrđene u Uredbi (EU) 2021/1119, plan sadržava reforme i ulaganja koji se financiraju nacionalnim sredstvima i sredstvima EU-a. Većina mjera za zelenu tranziciju navedenih u planu uključena je i u ciparski nacionalni energetski i klimatski plan. Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2024. koja se odnosi na jačanje prilagodbe klimatskim promjenama plan sadržava reformu kojom se revidira i ažurira ciparska nacionalna strategija za prilagodbu klimatskim promjenama. Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2023. koja se odnosi na ubrzavanje uvođenja energije iz obnovljivih izvora i poboljšanje energetske infrastrukture i mreža plan uključuje digitalizaciju elektroenergetske mreže radi većeg daljnjeg prodora obnovljivih izvora energije (fondovi kohezijske politike) i „Interkonekcijski vod za Sredozemno more” (uključeno u plan za oporavak i otpornost). Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2023. koja se odnosi na energetsku učinkovitost plan sadržava ulaganja u poboljšanje energetske učinkovitosti škola (fondovi kohezijske politike) i promicanje obnovljivih izvora energije te pojedinačne mjere za energetsku učinkovitost u stambenim objektima (uključeno u plan za oporavak i otpornost). Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2023. koja se odnosi na prelazak na održivi promet plan sadržava potporu za kupnju električnih vozila (uključeno u plan za oporavak i otpornost) i infrastrukturne projekte za planove održive gradske mobilnosti (uključeno u plan za oporavak i otpornost i fondove kohezijske politike). Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2020. koja se odnosi na poboljšanje gospodarenja vodama i otpadom plan uključuje nacionalni sustav za odvojeno prikupljanje komunalnog otpada (fondovi kohezijske politike) i nacionalni akcijski plan za kružno gospodarstvo (uključeno u plan za oporavak i otpornost i fondove kohezijske politike). Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2019. koja se odnosi na mjere za poboljšanje digitalnih vještina, plan sadržava

([10]) Vidjeti Mišljenje Komisije o nacrtu proračunskog plana Cipra, 26.11.2024., C(2024)9050 final.

akcijski plan za e-vještine (uključeno u plan za oporavak i otpornost). Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2020. koja se odnosi na digitalizaciju javnog sektora plan uključuje digitalizaciju javnih usluga (uključeno u plan za oporavak i otpornost i fondove kohezijske politike) i uvođenje elektroničkog identiteta. Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2020. koja se odnosi na poboljšanje istraživanja i inovacija plan uključuje aktivaciju ciparskog fonda vlasničkog kapitala (uključeno u plan za oporavak i otpornost), čime se povećava dostupnost alternativnih izvora financiranja, posebno za inovativna i *start-up* poduzeća.

(27) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu socijalne i gospodarske otpornosti, što uključuje europski stup socijalnih prava, plan sadržava reforme i ulaganja koji se financiraju nacionalnim sredstvima i sredstvima EU-a. Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2024. koja se odnosi na poboljšanje upravljanja subjektima u državnom vlasništvu u skladu s međunarodnim standardima plan sadržava akcijski plan u kojem su utvrđena četiri stupa djelovanja. Za provedbu preporuka za pojedinu zemlju iz 2019. i 2020. koje se odnose na poboljšanje poslovnog okruženja i pristupa financiranju plan uključuje pojednostavnjenje postupaka za projekte strateškog razvoja (uključeno u plan za oporavak i otpornost), uspostavu Nacionalne razvojne agencije (uključeno u plan za oporavak i otpornost) i aktivaciju ciparskog fonda vlasničkog kapitala (uključeno u plan za oporavak i otpornost). Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2020. koja se odnosi na povećanje djelotvornosti, učinkovitosti i pravednosti poreznog sustava plan sadržava niz reformi u vezi s agresivnim poreznim planiranjem (uključeno u plan za oporavak i otpornost). Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2020. koja se odnosi na davanje prednosti već razrađenim projektima javnih ulaganja plan uključuje infrastrukturne projekte za održivu gradsku mobilnost, obnovu postrojenja za pročišćavanje vode te ugradnju i aktivaciju infrastrukture za pametno mjerenje (uključeno u plan za oporavak i otpornost). Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2024. koja se odnosi na jačanje obrazovanja, strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te obrazovanja odraslih plan uključuje novi sustav evaluacije rada u obrazovanju i nastavnog osoblja (uključeno u plan za oporavak i otpornost), reformu programa srednjoškolskog tehničkog i općeg obrazovanja (uključeno u plan za oporavak i otpornost), razvojne mjere za tehničko strukovno obrazovanje i osposobljavanje (fondovi kohezijske politike), digitalizaciju i poboljšanje djelotvornosti usluga javne službe za zapošljavanje (uključeno u plan za oporavak i otpornost), provedbu ciparske strategije za cjeloživotno učenje za razdoblje 2021. – 2027. i razvoj individualnih računa za učenje (fondovi kohezijske politike). U plan su uključeni i različiti programi za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2020. koja se odnosi na promicanje fleksibilnih radnih uvjeta (fondovi kohezijske politike). Za provedbu preporuka za pojedinu zemlju iz 2019. i 2020. koje se odnose na osiguravanje cjenovno pristupačnog predškolskog odgoja i obrazovanja te odgovarajuće naknade dohotka i pristupa socijalnoj zaštiti za sve plan sadržava mjere kao što su reforma predškolskog obrazovanja, mjere za školsku i socijalnu uključenost (DRA.S.E.+) i uspostava domova za djecu, adolescente s poremećajima ponašanja, osobe s invaliditetom i osobe kojima je potrebna dugotrajna skrb (uključeno u plan za oporavak i otpornost i fondove kohezijske politike) te zajamčeni minimalni dohodak (fondovi kohezijske politike). Za provedbu preporuke za pojedinu zemlju iz 2020. koja se odnosi na jačanje otpornosti i kapaciteta zdravstvenog sustava plan sadržava ulaganja u proširenje, modernizaciju ili izgradnju bolnica (uključeno u plan za oporavak i otpornost).

(28) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu energetske sigurnosti, plan sadržava mjere za modernizaciju i proširenje mreže i skladištenja radi prilagodbe povećanju udjela obnovljivih izvora energije, za smanjenje ovisnosti o fosilnim gorivima te proširenje i ubrzanje mjera za energetsku učinkovitost. Kako bi se razvile energetske interkonekcije sa susjednim zemljama, plan uključuje „Interkonekcijski vod za Sredozemno more”, a riječ je o projektu energetske infrastrukture čiji je cilj povezivanje električne mreže Cipra i Grčke te u kasnijoj fazi Izraela.

(29) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu obrambenih sposobnosti, plan ne sadržava nikakve mjere.

(30) Plan sadržava pregled potrebnih javnih ulaganja u Cipru povezanih sa zajedničkim prioritetima EU-a. Kad je riječ o zajedničkom prioritetu pravedne zelene i digitalne tranzicije, uključujući klimatske ciljeve utvrđene u Uredbi (EU) 2021/1119, plan obuhvaća potrebe za javnim i privatnim ulaganjima u iznosu od 21,6 milijardi EUR utvrđene u ciparskom nacionalnom energetskom i klimatskom planu kako bi se postigli novi ciljevi smanjenja emisija, povećala energetska učinkovitost u javnim bolnicama i uveo novi sustav e-nabave. Kad je riječ o zajedničkom prioritetu socijalne i gospodarske otpornosti, plan obuhvaća potrebe za ulaganjima u poboljšanje zdravstvenog sustava, kao što je razvoj jedinstvene baze elektroničkih datoteka nacionalnog tijela za e-zdravstvo. Kad je riječ o zajedničkom prioritetu obrambenih sposobnosti, plan obuhvaća potrebe za ulaganjima u proširenje i nadogradnju postojećih infrastrukturnih jedinica, sufinanciranje zajedničkih europskih projekata za istraživanje i razvoj te financiranje nacionalnih istraživačkih i razvojnih projekata u području obrane.

Zaključak ocjene Komisije

Komisija općenito smatra da plan Cipra ispunjava kriterije iz Uredbe (EU) 2024/1263.

OPĆI ZAKLJUČAK VIJEĆA

(31) Vijeće pozdravlja srednjoročni fiskalno-strukturni plan Cipra i smatra da bi njegova potpuna provedba doprinijela osiguravanju zdravih javnih financija, održivosti javnog duga te održivog i uključivog rasta.

(32) Vijeće prima na znanje Komisijinu ocjenu plana. Međutim, Vijeće poziva Komisiju da svoju ocjenu planova u budućnosti iznosi u zasebnom dokumentu od preporuka Komisije za preporuke Vijeća.

(33) Vijeće prima na znanje Komisijinu ocjenu kretanja neto rashoda i glavnih makroekonomskih pretpostavki iz plana, među ostalim u odnosu na prethodne smjernice Komisije, kao i implikacije kretanja neto rashoda iz plana na državni deficit i dug. Vijeće prima na znanje ocjenu Komisije da su makroekonomske i fiskalne pretpostavke, iako se u nekim slučajevima razlikuju od pretpostavki Komisije, među ostalim kako bi se u obzir uzeli ažurirani makroekonomski i fiskalni podaci, općenito gledano opravdane i potkrijepljene uvjerljivim ekonomskim argumentima. Vijeće prima na znanje široku fiskalnu strategiju iz plana i rizike u pogledu gospodarskih izgleda koji bi mogli utjecati na realizaciju makroekonomskog scenarija i temeljnih pretpostavki, kao i na ostvarenje kretanja neto rashoda iz plana. Vijeće također prima na znanje da bi geopolitički rizici mogli stvoriti pritisak na rashode za obranu.

(34) Vijeće očekuje od Cipra da bude spreman prema potrebi prilagoditi svoju fiskalnu strategiju kako bi ostvario kretanje neto rashoda. Vijeće će pomno pratiti gospodarska i fiskalna kretanja, uključujući ona na kojima se temelji scenarij plana.

(35) Vijeće smatra da je prije sljedećeg kruga fiskalnog nadzora potrebno pravodobno održati dodatne rasprave kako bi se postiglo zajedničko razumijevanje implikacija kumulativnih stopa rasta neto rashoda u okviru godišnjeg nadzora.

(36) Vijeće prima na znanje Komisijin opis potreba i namjera u pogledu reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra te naglašava da je važno osigurati provedbu tih reformi i ulaganja. Vijeće će na temelju Komisijinih izvješća ocijeniti te reforme i ulaganja te pratiti njihovu provedbu u okviru europskog semestra.

(37) Vijeće sa zanimanjem očekuje godišnja izvješća Cipra o napretku, koja će prije svega sadržavati informacije o napretku u ostvarenju kretanja neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće te o provedbi širih reformi i ulaganja u kontekstu europskog semestra.

(38) Vijeće bi u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2024/1263 Cipru trebalo preporučiti kretanje neto rashoda kako je navedeno u planu,

PREPORUČUJE da Cipar:

1. osigura da rast neto rashoda ne bude veći od maksimuma iz Priloga I. ovoj Preporuci.

Sastavljeno u Bruxellesu 21. siječnja 2025.

Za Vijeće

Predsjednik

A. DOMAŃSKI

PRILOG I.

Maksimalne stope rasta neto rashoda
(godišnje i kumulativne stope rasta, u nominalnom smislu)

Cipar

Godine		2025.	2026.	2027.	2028.
Stope rasta (%)	Godišnje	6,0	5,0	5,4	4,3
	Kumulativne (*)	8,9	14,3	20,5	25,7

(*) Kumulativne stope rasta izračunate su u odnosu na baznu godinu 2023. Kumulativne stope rasta upotrebljavaju se pri godišnjem praćenju *ex post*usklađenosti na kontrolnom računu.